

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Białymstoku

Białystok, dnia 18 czerwca 2010 r.

Pan
Krzysztof Pilawa
Podlaski Wojewódzki
Lekarz Weterynarii

LBI-4101-09-02/2010
P/10/147

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku przeprowadziła w Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii w Białymstoku, zwanym dalej Inspektoratem, kontrolę zapewnienia w latach 2007 - 2009 bezpieczeństwa epizootycznego kraju po przystąpieniu do strefy Schengen.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli podpisanym w dniu 16 czerwca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych uchybień, działania Inspektoratu podejmowane w celu zapewnienia bezpieczeństwa epizootycznego.

Ocena pozytywna wynika z:

- prawidłowej organizacji Inspektoratu oraz właściwego sprawowania nadzoru nad powiatowymi lekarzami weterynarii,
- przestrzegania obowiązujących standardów i procedur monitorowania i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt,

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

- zrealizowania zadań, dzięki którym poziom bezpieczeństwa epizootycznego i stan zdrowia zwierząt ulegał systematycznej poprawie,
- prawidłowego wykorzystania środków budżetowych.

Stwierdzone uchybienia polegały na:

- nieaktualizowaniu i niewypełnieniu niektórych załączników do planów gotowości zwalczania chorób zakaźnych zwierząt,
  - niewłaściwym określaniu składu Wojewódzkiego Zespołu Kryzysowego przy Podlaskim Wojewódzkim Lekarzu Weterynarii,
  - niewyegzekwowaniu od powiatowych lekarzy weterynarii terminowego przekazywania do Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii informacji o stwierdzeniu chorób zakaźnych zwierząt i o zmianach danych w rejestrze podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną.
1. Opracowany regulamin organizacyjny Inspektoratu, zakresy czynności pracowników, a także wojewódzkie plany gotowości zwalczania chorób zakaźnych zwierząt oraz inne procedury były zgodne z wymogami przepisów obowiązującego prawa oraz adekwatne do istniejącego poziomu ryzyka zagrożenia epizootycznego. W sposób jednoznaczny wyznaczono w nich zadania oraz ustalono odpowiedzialne za ich realizację osoby (zespoły i jednostki). Podlaski Wojewódzki Lekarz Weterynarii właściwie nadzorował działania powiatowych lekarzy weterynarii w zakresie monitorowania stanu zdrowia i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, o czym świadczy przeprowadzenie 53 kontroli realizacji zadań (9 kompleksowych, 35 problemowych oraz 9 sprawdzających).
  2. Organy Inspekcji Weterynaryjnej przestrzegały obowiązujących standardów i procedur dotyczących monitorowania i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt. W tym celu wykonywano niezbędne czynności w zakresie likwidacji ognisk chorób zakaźnych, m.in. odosobniając chore zwierzęta i poddając je ubojowi. Dzięki temu liczba ognisk najczęściej występującej choroby - enzootycznej białaczki bydła - zmniejszyła się ze 142 w 2007 r. do 29 w 2009 r., zaś 14 powiatów spełniło warunki do uznania ich za urzędowo wolne od tej choroby. Wskutek rozpoczęcia realizacji krajowych programów zwalczania chorób zakaźnych, w 2008 i 2009 r. rozpoznano i zwalczono odpowiednio 3 i 5 ognisk salmonellozy drobiu oraz 27 i 37 ognisk choroby Aujeszkiego. W ramach realizacji programu zwalczania tej choroby, zbadano 69,1 tys. świń w 2008 roku i 114,5 tys. świń w 2009 roku, co stanowiło 39,3% i 62% planu. Niewykonanie planowanych badań było spowodowane zbyt późnym otrzymaniem środków na przygotowanie i wyposażenie pomieszczeń w Zakładzie Higieny Weterynaryjnej w Białymstoku i jego Oddziale

w Łomży oraz na zwiększenie obsady kadrowej Zakładu. Wystąpiły także trudności w pozyskaniu lekarzy weterynarii o odpowiednich kwalifikacjach do realizacji tych badań. Pozostałe programy zwalczania siedmiu chorób zakaźnych zwierząt, w tym enzootycznej białaczki bydła, zrealizowano zgodnie z zamierzeniami.

3. Podlaski Wojewódzki Lekarz Weterynarii w przyjętych procedurach zwalczania chorób zakaźnych zwierząt zapewnił właściwą koordynację wspólnych działań podejmowanych przez inne organy, służby i inspekcje w sytuacji wystąpienia zagrożenia. W tym celu zawarł też porozumienia o współpracy z wojewódzkimi strukturami Państwowej Straży Pożarnej, Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Ochrony Środowiska i Służby Celnej; powołał również Wojewódzki Zespół Kryzysowy przy Podlaskim Wojewódzkim Lekarzu Weterynarii. Jednakże skład osobowy tego zespołu nie został zaktualizowany po odejściu z pracy w inspekcji 6 osób (nawet przez 18 miesięcy). Do zespołu Podlaski Wojewódzki Lekarz Weterynarii nie włączył też - wbrew wymogowi określonymu w art. 54 ust. 6 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. *o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt*² - przedstawiciele organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego oraz podmiotów, których udział jest niezbędny w zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. Jednakże – jak wyjaśniono w toku kontroli - w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej, odpowiednie działania zostałyby podjęte w ramach Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego funkcjonującego przy Wojewodzie Podlaskim.
4. Ogółem w latach 2007-2009 na realizację zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa epizootycznego prawidłowo wydatkowano 85.543,1 tys. zł (z zaplanowanych 100.116,8 tys. zł). Z tego na przeprowadzenie badań kontrolnych zwierząt wydatkowano 14.797,6 tys. zł, zaś na zwalczanie chorób zakaźnych - 3.851,8 tys. zł.
5. Wojewódzkie plany gotowości zwalczania 8 chorób zakaźnych zwierząt zawierały elementy wymagane w art. 54 ust. 2 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt, jednakże wbrew określonymu przez Głównego Lekarza Weterynarii (w planach gotowości) wymogowi aktualizowania tych planów przynajmniej raz w roku:
  - nie zaktualizowano - w planach zwalczania rzekomego pomoru drobiu, choroby pęcherzykowej świń i zakaźnej martwicy układu krwionośnego ryb łososiowatych -

² Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342, zwanej dalej „ustawą o ochronie zdrowia zwierząt”

załączonych do nich wykazów lekarzy weterynarii (sporządzonych w sierpniu 2005 r. i lutym 2008 r.),

- w planie gotowości zwalczania wysoce zjadliwej grypy ptaków nie określono także możliwości technicznych i osobowych wojewódzkich inspekcji i służb możliwych do wykorzystania jako wsparcie działań przy likwidacji chorób, a także nie zaktualizowano m.in. wykazu ferm drobiowych (ostatni wpis pochodził z dnia 1 czerwca 2005 r.).

Aktualizacji ww. planów nie dokonano, pomimo iż Inspektorat posiadał lub miał dostęp do aktualnych informacji i wykazów. Z kolei w innych zbadanych wykazach na ogół nie nanoszono dat aktualizacji.

6. Zgodnie z wymogiem określonym w art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *o Inspekcji Weterynaryjnej*³, opracowywano roczne sprawozdania z realizacji zadań oraz przekazywano Głównemu Lekarzowi Weterynarii informacje o chorobach zakaźnych zwierząt i o działalności nadzorowanej. Podlaski Wojewódzki Lekarz Weterynarii nie wyegzekwował jednak terminowego przekazania części informacji przez powiatowych lekarzy weterynarii, ponieważ:
  - a) na 26 zbadanych informacji o stwierdzeniu chorób podlegających obowiązkowi zwalczania (które nie podlegały jednocześnie obowiązkowi notyfikacji w Unii Europejskiej), trzy informacje przekazano Podlaskiemu Wojewódzkiemu Lekarzowi Weterynarii 3 dni, zaś 23 informacje - od 6 do 32 dni po powzięciu podejrzenia lub stwierdzenia choroby. Naruszono tym samym, określony w art. 51 ust. 4 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt, wymóg niezwłocznego informowania Podlaskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii o wystąpieniu tych chorób,
  - b) z powodu opóźnień powiatowych lekarzy weterynarii, 6 spośród 10 zbadanych informacji o zmianie danych w rejestrze podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną przekazano Głównemu Lekarzowi Weterynarii w terminie od 20 dni do 9 miesięcy, podczas gdy termin określony w § 5 ust. 1 pkt 1 i 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 grudnia 2008 r. *w sprawie rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną*⁴ wynosi: w punkcie pierwszym – do 15. dnia miesiąca za miesiąc poprzedni, w punkcie drugim – niezwłocznie po zmianie.

³ Dz. U. z 2007 r. Nr 121 poz. 842 ze zm.

⁴ Dz.U. z 2009 r. Nr 14 poz. 81

Ponadto niektóre dane w informacjach o stwierdzeniu chorób zakaźnych zwierząt zostały przez powiatowych lekarzy weterynarii przedstawione niezgodnie ze stanem faktycznym. W rezultacie w przekazanych Głównemu Lekarzowi Weterynarii sprawozdaniach o zakaźnych chorobach zwierzęcych RRW-7 m.in. w 2008 r. wykazano trzy sztuki bydła chore na enzoootyczną białaczkę bydła oraz jedną sztukę bydła jako chorą na chorobę niebieskiego języka, pomimo iż zwierzęta te powinny zostać wykazane jedynie jako reagujące (tj. posiadające przeciwciała związane z tymi chorobami). Prawidłowe dane przedstawiono w dokonanych w okresie późniejszym korektach.

Pomimo wymogu określonego w art. 51 ust. 6 w zw. z ust. 4 pkt 2 lit. b ustawy o ochronie zdrowia zwierząt i § 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 lutego 2006 r. w sprawie wykazu chorób zakaźnych zwierząt podlegających notyfikacji w Unii Europejskiej oraz zakresu, sposobu i terminów przekazywania informacji o tych chorobach⁵, Podlaski Wojewódzki Lekarz Weterynarii nie powiadomił Głównego Lekarza Weterynarii o dwóch przypadkach wygaszenia ognisk BSE (decyzjami powiatowych lekarzy weterynarii z 14 kwietnia i 21 maja 2009 r.), ponieważ – jak wyjaśniono w toku kontroli NIK – Główny Lekarz Weterynarii tego nie wymagał.

Przedstawiając powyższą ocenę i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o

1. Zaktualizowanie i uzupełnienie planów gotowości zwalczania chorób zakaźnych zwierząt oraz nanoszenie na aktualizowanych załącznikach (wykazach) dat ich sporządzenia.
2. Aktualizowanie składu Wojewódzkiego Zespołu Kryzysowego przy Podlaskim Wojewódzkim Lekarzu Weterynarii w przypadku odejścia z pracy członków zespołu oraz zapewnienie obsady zespołu zgodnie z wymogami art. 54 ust. 6 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt.
3. Podjęcie działań w celu wyegzekwowania od powiatowych lekarzy weterynarii niezwłocznego przekazywania precyzyjnych informacji o chorobach podlegających obowiązkowi zwalczania oraz terminowego przekazywania informacji o zmianach danych w rejestrze podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną oraz wzmocnienie nadzoru nad powiatowymi inspektoratami weterynarii w tym zakresie.

---

⁵ Dz. U. Nr 24, poz. 182 ze zm.

4. Realizację obowiązku powiadamiania Głównego Lekarza Weterynarii o wygaszaniu ognisk chorób podlegających notyfikacji w Unii Europejskiej.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków lub o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków, lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartego w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Z powodzeniem

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
z up.
Agata Kalarzewska Ciupa
WICEDYREKTOR